

ĆWICZENIA I ZABAWY SŁUCHU FONEMATYCZNEGO NA MATERIALE SŁOWNYM (BEZLITEROWYM)

Materiały opracowały: mgr Bożena Kołodziej i mgr Beata Pagacz

Ćw.1 „Co mam przywieźć?”

Osoba dorosła lub wybrane dziecko zwraca się do któregoś ucznia: **Jadę do....**(wymienia nazwę miejscowości). **Co mam przywieźć?** Dziecko zapytane ma tak odpowiedzieć, aby jego odpowiedź była na tę samą głoskę, jak nazywa się miejscowość, np. z **Poznania**- **p**ralkę, z **Radomia** -**r**ower

Ćw.2 Nauka piosenki z wykorzystaniem piktogramów

BUM TA RI RI

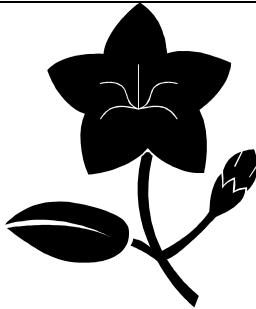
LUBIĘ PODRÓŻE

ZIELONE WZGÓRZA

CIEPŁY KOMINKA BLASK

I LEŚNYCH KWIATÓW WOŃ

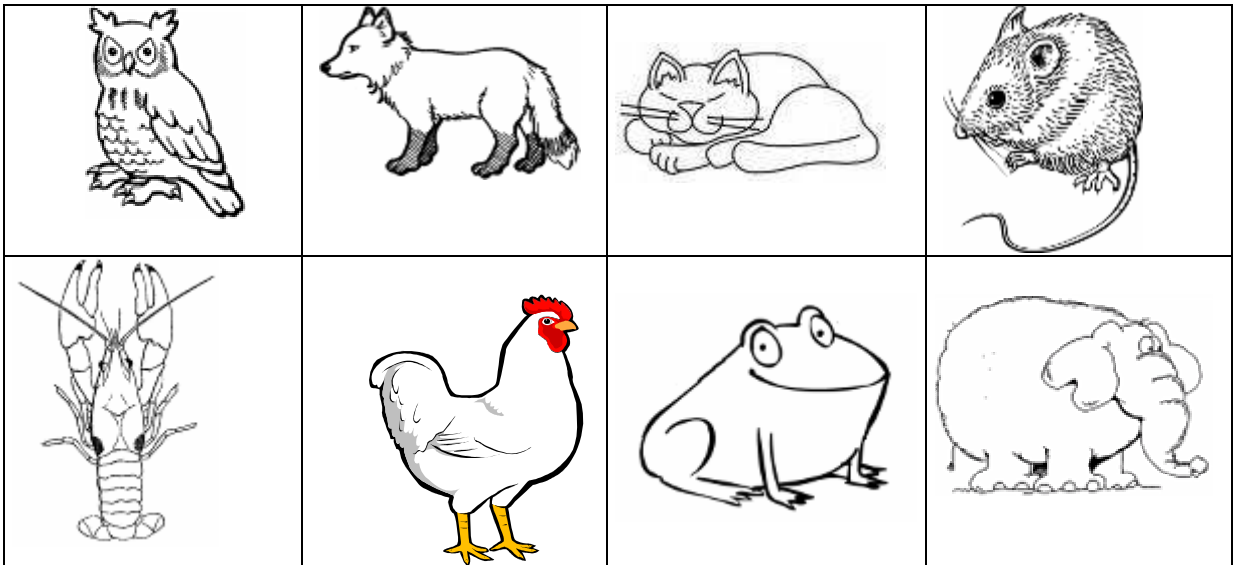
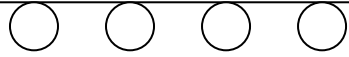
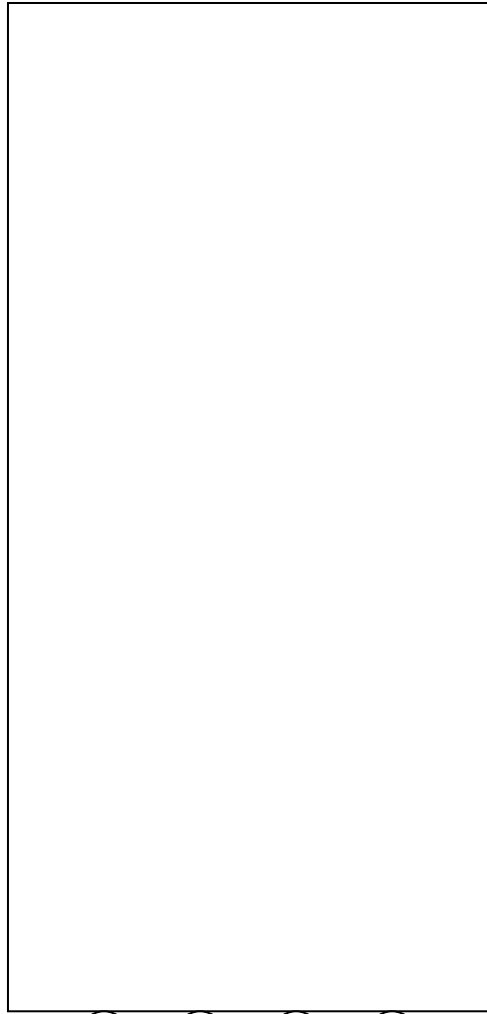
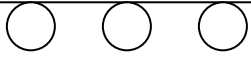
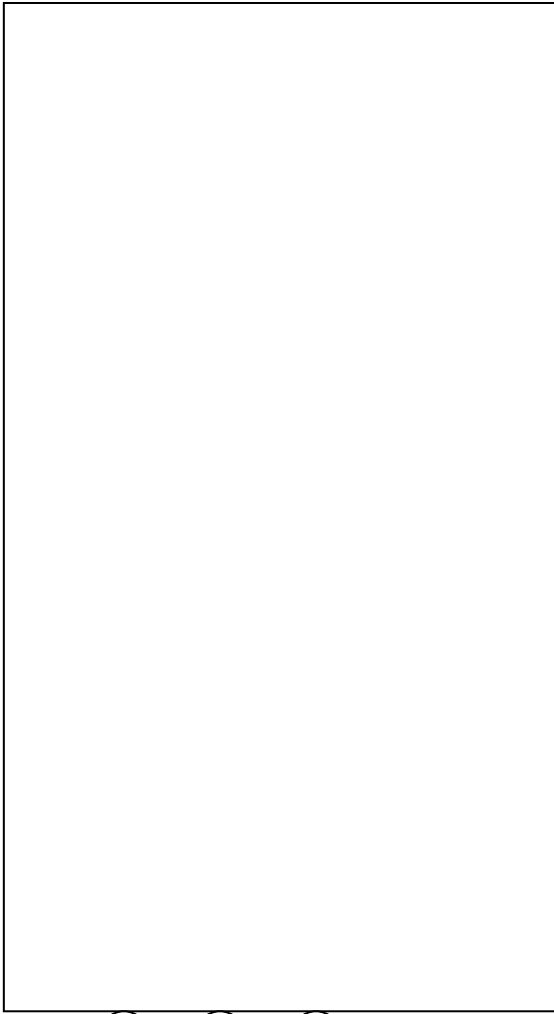

I MORSKIEJ WODY TOŃ

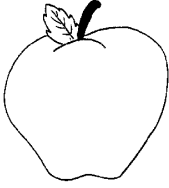

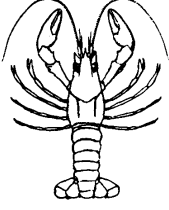

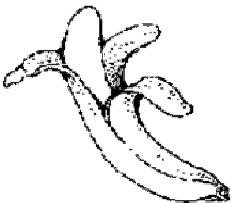

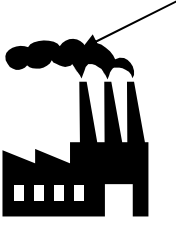
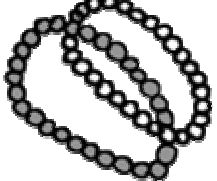

GDY ZAPADA ZMROK

Ćw.3 Uporządkuj ilustracje według liczby głosek

Ćw.4 Rebusy fonetyczne

Utwórz nowy wyraz z głosek końcowych nazw obrazków i pokaż rozwiązanie

				sosierka	

Rozwiązaniem jest ostatni obrazek

Ćw.5 Czarodziej

Czarodziej pozbawił pierwszej głoski imion dzieci. Odgadnij imiona:

(M)arta

(R)obert

(Z)osia

(M)arcin

Uwaga: mogą to być przedmioty:

(r)adio

(p)odłoga

(s)amolot

(m)archew

Ćw.6 Jakie słowo jest zaszyfrowane

Słowo **sto** zostało zastąpione kłaśnięciem w dłonie. Nauczyciel dodaje inne części wyrazu. Dziecko odszyfrowuje cały wyraz:

lica, krotka, pa, noga, lik, łek,

cia , mia , pa rałka, matolog, ki

warzyszenie, kapu , gu wnie, i, ku sz

li wnie, Biały k, pro , icie

Ćw.7 Czytanie paronimów wyrazowych (wyraz tworzą sylaby otwarte)

Na stoliku układamy 6-8 klocków (kredki, patyczków, małych zabawek).

Polecamy dzieciom, by ułożyły słowo **kosa** (może być jakiegokolwiek inne). Dzieci muszą wybrać cztery klocki/kredki (każda głoska – jeden klocek). *Dziecko musi mieć możliwość wyboru, stąd dzieciom dajemy więcej pomocy, niż potrzeba do ćwiczenia.*

k

o

s

a

Dzieci nie pracują z literami. Bawią się tylko klockami.

Odsuń na bok **s** i w to miejsce włóż głoskę **r**. Przeczytaj (za każdym razem dziecko odczytuje powstały wyraz). Odłóż **o** i wstaw w to miejsce **u**. Za każdym razem mówimy, co dziecko odkłada i co dodaje. Poniżej łańcuch słów:

kosa – **kora** – **kura** – **rura** – **bura** – **buda** – **ruda** – **rada** –

lada - **wada** - **woda** – **moda** – **soda** – **sowa** – **mowa** – **moja**

Inny łańcuch wyrazowy:

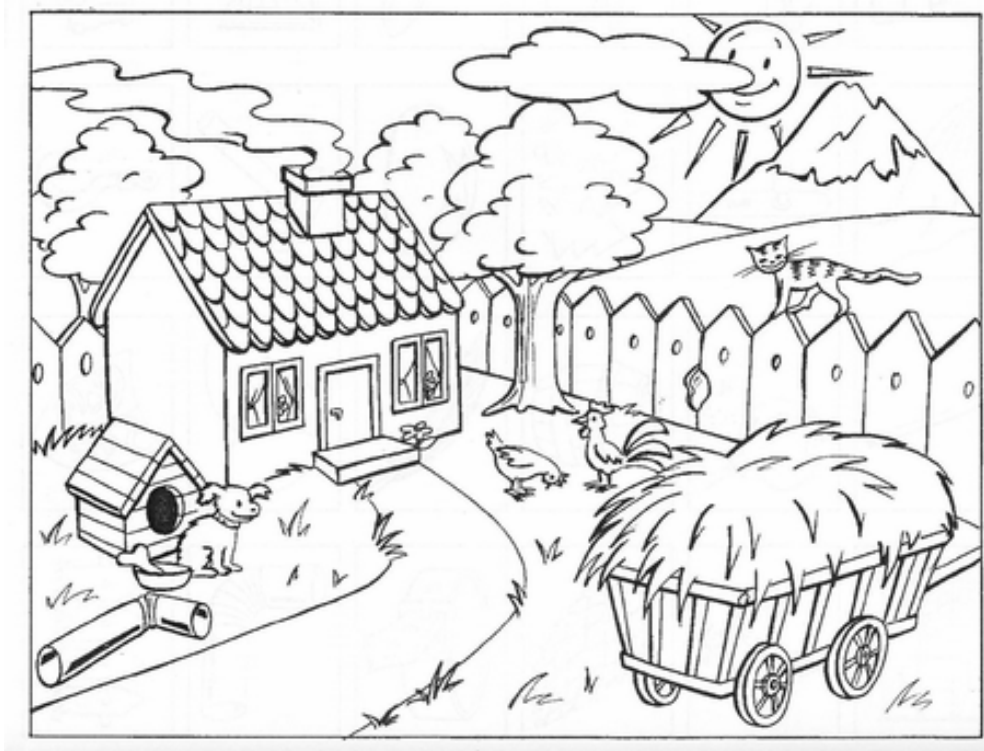
tama - **mama** - **masa** - **kasa** - **kara** - **kura** - **kora** - **nora** - **noga** - **naga** - **waga** - **maga** - **mała** - **myła** - **tyła** - **ryła** - **była** - **bała**

Ćw.8 Pomóż uzupełnić wierszyk – zagadkę imionami

**Posłuchajcie moi mili,
abyście mi uwierzyli:
Trzy siostrzyczki się zgubiły
i imiona pomyliły.
Ale my im pomożemy,
ich imiona odgadniemy.
Słowo „ALO” w tył czytamy,
imię.....otrzymamy.
Dodajemy „J” przed „OLA”
I powstaje imię ..... .
Dwa imiona są, a trzecie?
Myślcie, myślcie, a znajdziecie.
Gdy dodamy „T” przed „OLA”,
trzecie imię zabrzmie .....**

Ćw.9 Rymujące się słowa

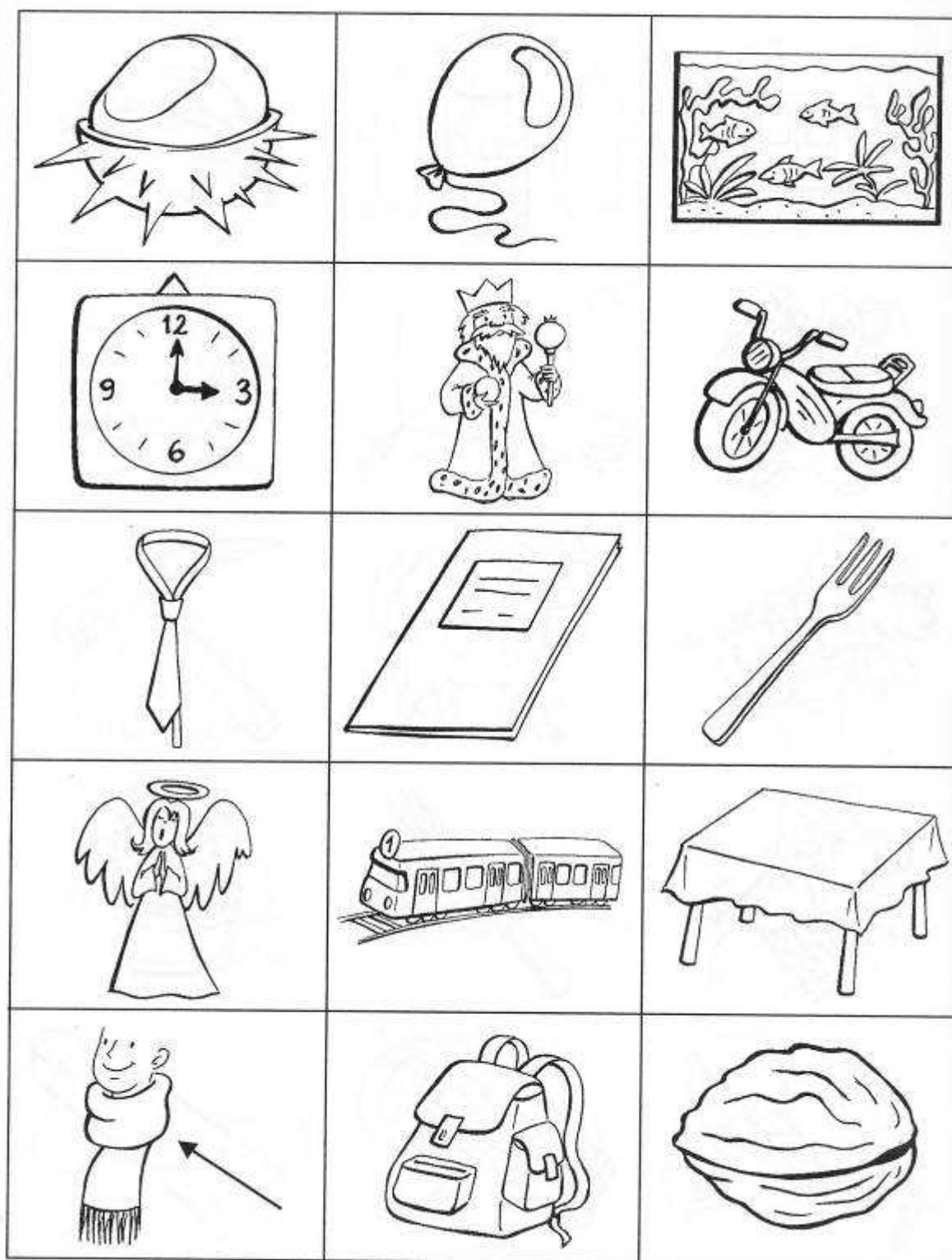
Znajdź na podwórku wszystkie przedmioty, rośliny i zwierzęta, których nazwy rymują się ze słowem **skóra**

Odp. Kura, góra, chmura, rura, dziura, fura

Ćw. 10 Szukanie słowa, które **nie kończy się taką samą głoską.**

Obrysuj podwójna linia w każdym rzędzie ten obrazek, którego nazwa **nie kończy się taką samą głoską co nazwy pozostałych obrazków,**

Ćw. 11 Odwróć kolejność słów:

Włazł płotek na kotek.

**Do fartuszka wpadła gruszka.
Stary mocno niedźwiedź śpi.**

Ćw. 12 Rymowanki

Dokończ:

Lata osa koło ..... **nosa.**
Leci muszka koło ..... **uszka.**
Ciele, co językiem ..... **miele.**
Owoce spadają, dzieci je ..... **zbierają.**
Andrzej maluje, mama ..... **np. rysuje.**
Sowa to mądra ..... **głowa.**
Przyszła koza do ..... **woza.**
Ten kwiatek nazywa się ..... **bratek.**
Wskocz do wody dla ..... **ochłody.**
Mała Ania nie zjadła dzisiaj ..... **śniadania.**
Agata podłogę miotłą ..... **zamiata.**
Wlazł kotek na ..... **plotek.**
Zróbmy koło, będzie ..... **wesoło.**
Ryby pływają –ptaki ..... **latają.**
Abecadło z pieca ..... **spadło.**
Koło choinki stoją trzy ..... **dziewczynki.**
Poszła Ola do ..... **przedszkola.**
Na wysoki płot wskoczył bury ..... **kot.**
Hej, mój Tomku, wróć do ..... **domku.**
Tutaj jest dziura, w którą weszła..... **kura.**
1, 2, 3, teraz liczysz ..... **ty.**
4, 5, 6, chciałbym już coś ..... **zjeść.**
A kysz! Mała ..... **mysz.**
Kiedy słońce praży, leżymy na ..... **plaży.**

Ćw.13 Ćwiczenie pamięci słuchowej i selekcji słów

Wymienię dużo słów, a ty zapamiętaj, jakie pojazdy wymieniłam:

jabłko
banan
samochód
autobus
pomarańcz
żółty

ciężarówka
pociąg
słoń
żyrafa
łódka
poduszkowiec

cztery
pięć
rower
samolot

Ćw. 14 Ćwiczenie pamięci słuchowej z użyciem kalkulatora

Dzieci uważnie słuchają wymienianych cyfr, a następnie wystukują je na kalkulatorze w takiej samej kolejności. Zaczynamy od trzech cyfr i stopniowo dodajemy liczbę wymienianych cyfr. Za każdym razem sprawdzamy kolejność na kalkulatorze.

Ćw.15 Przystaw kolejność sylab w podanych wyrazach:

tapocz, czekzna, kicze, kapacz, nikczaj

Wyrazy mogą należeć do określonej kategorii (tematu)

Ćw. 16 Zamień głoski, by powstało nowe słowo:

groch	ch=sz	grosz
sen	n=r	
nos	s=c	
kot	t=c	
pies	s=c	
las	l=p	
rak	r=h	
lok	l=k	
lak	l=r	

Ćw.17 Ćwiczenia słuchania i przetwarzania fonologicznego

To jest wyraz rymujący się z „kłódka”
Pływa po morzu, to jest ..... (łódka)

To jest coś, co rymuje się z „miasto”
Jest słodkie, jem je na deser. Już wiem, to .....(ciasto)

To, o czym mówimy, rymuje się z „duża”
Na chodniku, gdy deszcz pada, robi się .....(kałuża)

To jest małe zwierze, rymuje się z „płotek”
Ma wasy i miauczy, to właśnie jest .....(kotek)

To przydatny mebel, brzmi trochę jak „kołek”
Można na nim siedzieć, jest z drewna, to .....(stołek)

Myślę o czymś, co ma dwie nogawki.
Rymuje się z „wygodnie”.....(spodnie)

Myślę o czymś, przy czym siedzimy w klasie.
Rymuje się z „kawka” .....(ławka)

Myślę o ubraniu bez rękawów.
Rymuje się z „belka” .....(kamizelka)

Myślę o zwierzęciu, które nie śpi nocą.
Rymuje się z „głowa” ..... (sowa)

Myślę o czymś, czym możemy pisać.
Rymuje się z „biuro” ..... (pióro)

Myślę o czymś, na czym śpimy.
Rymuje się z „gruszka”..... (poduszka)

Ćw.18 Utwórz nowe słowo

1)z ostatnich głosek wyrazów:

sad – osa – tom

mol – Ala – kot – okno

2)ze środkowych głosek wyrazów:

oko –mur – ara – sad

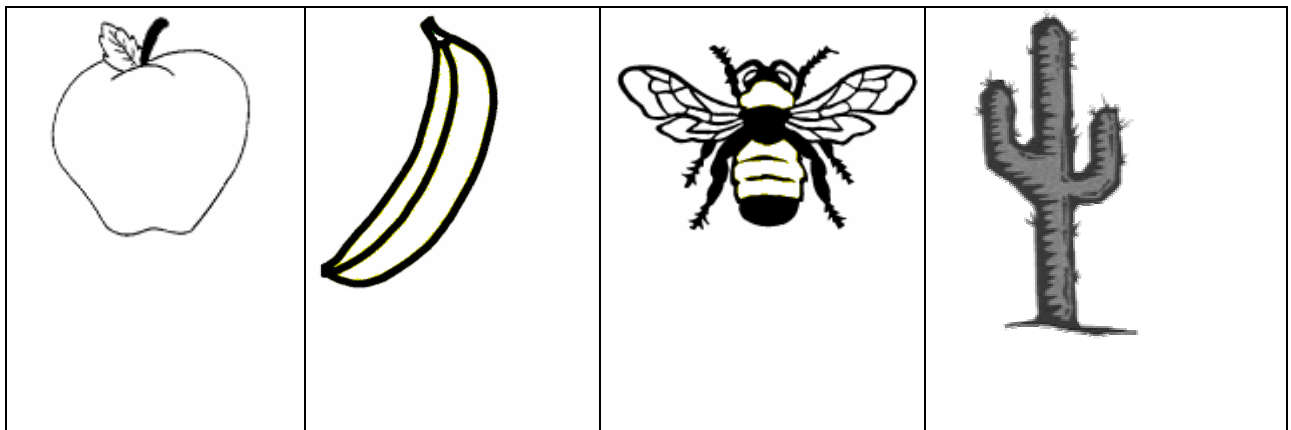
Ćw.19 Wypowiadanie imion bez ostatniej głoski

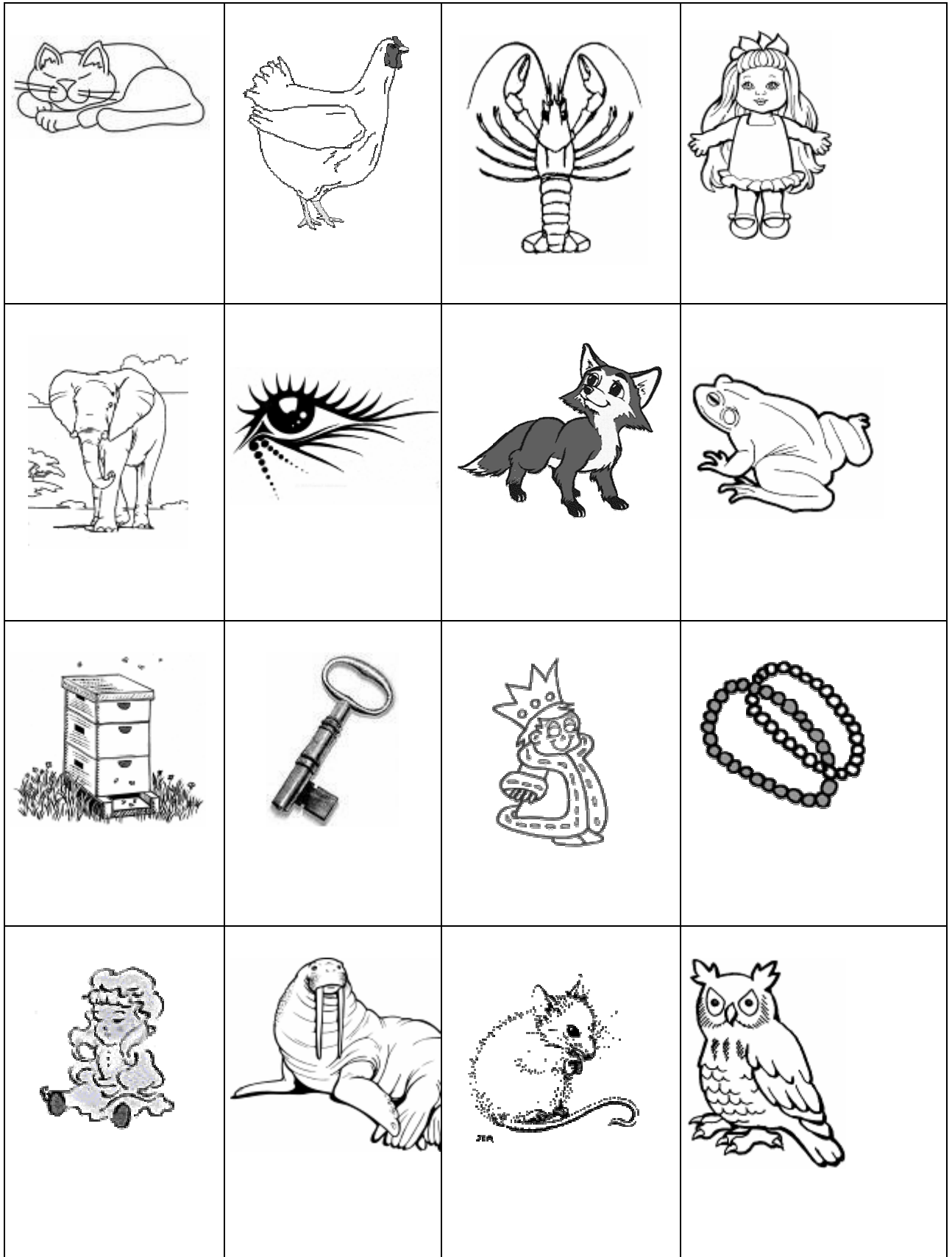
Wypowiadamy imię np. **Adam**, dziecko ma powiedzieć to samo imię bez ostatniej głoski: **Ada**

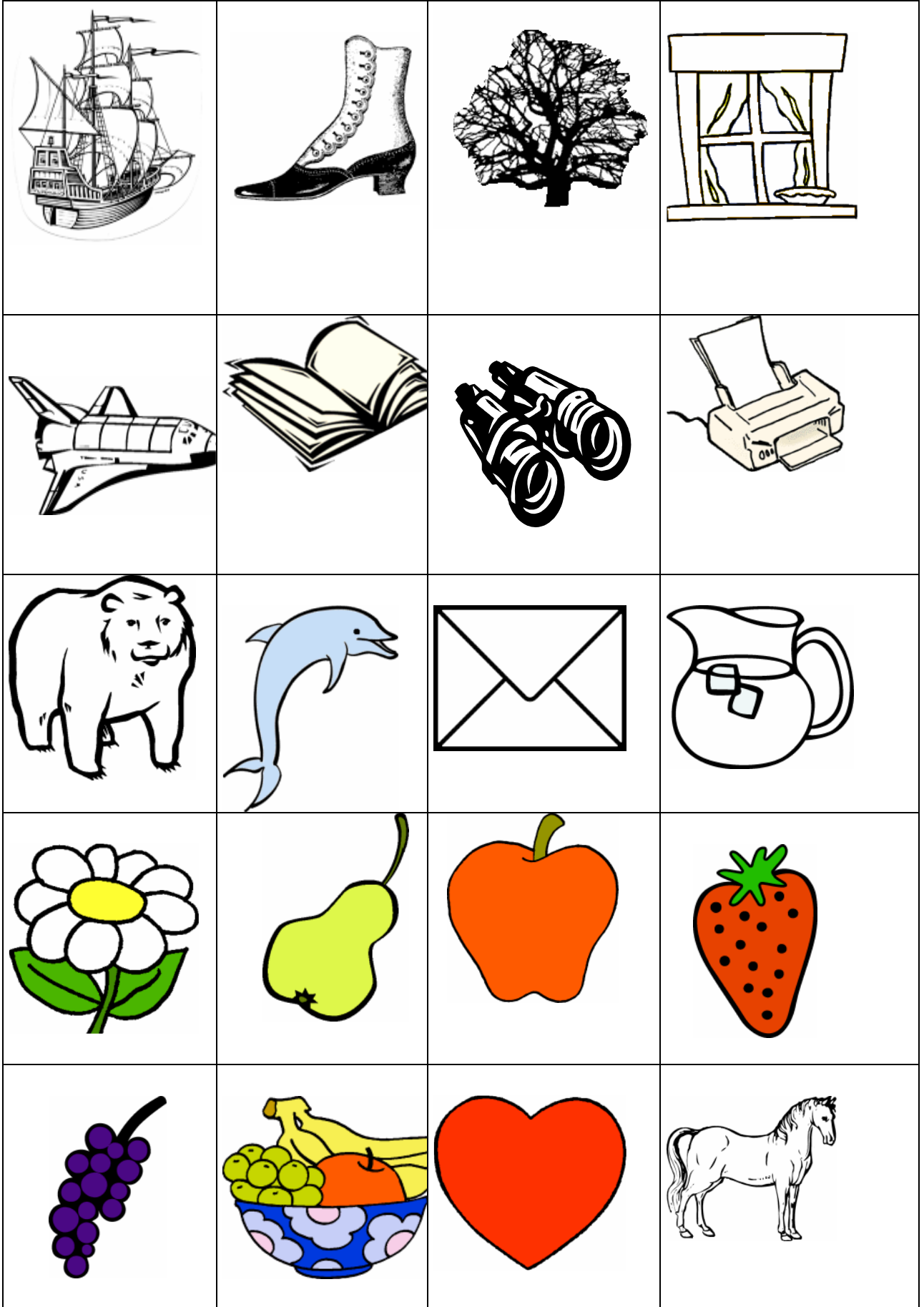
Ćw.20 Gra w karty

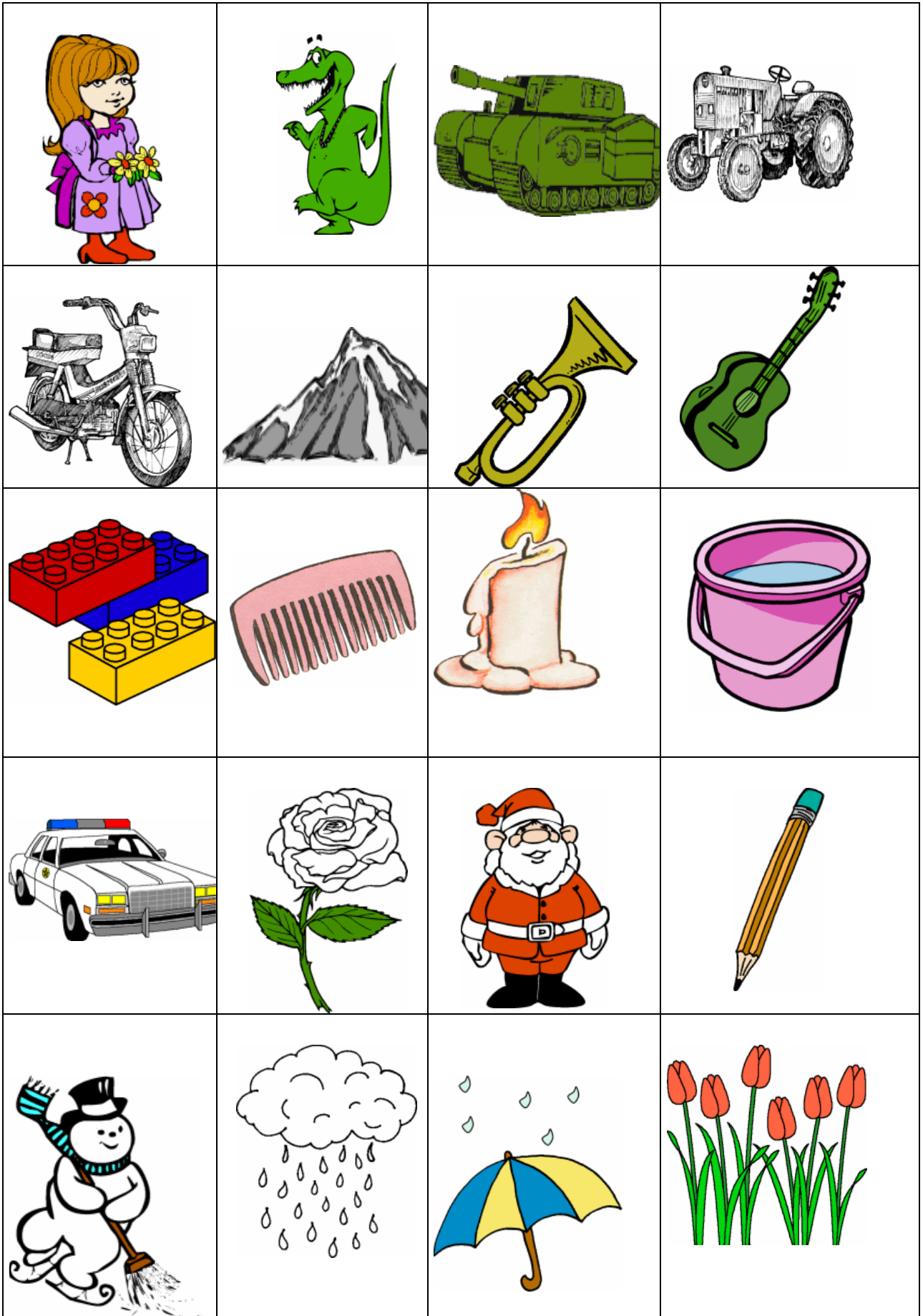
Przygotujemy zestaw kart z obrazkami (nazwy o różnej ilości sylab). Rozdajemy je po równo dzieciom. Każdy trzyma je tak, aby przeciwnik nie widział, co na nich jest. Grający wykładają po jednym obrazku i wypowiadają nazwy narysowanego przedmiotu, dzieląc na sylaby. Dziecko, które ma najwięcej sylab w słowie zabiera odkryte obrazki. W przypadku obrazków o jednakowej ilości sylab, ponawiamy wyłożenie kart. Zwycięża osoba, która zbierze najwięcej obrazków.

Do gry można wykorzystać rysunki:

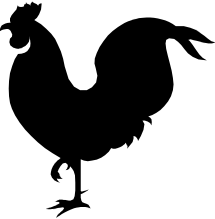

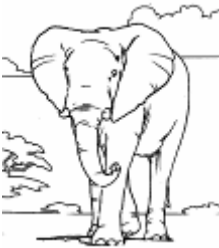
Ćw.21 Odgadnij nowe słowo

Pomoce: zestawy obrazków

Wersja I: Dziecko odczytuje i zapisuje nowy wyraz utworzony z pierwszych głosek nazw obrazków

			=	
				=

Wersja II: Nowy wyraz powstaje z ostatnich głosek

			=	
bal	mapa	kos	=	

Ćw. 22 Który wyraz kończy się inaczej?
Nauczyciel wypowiada wyrazy:

las – lew – zlew
pąk – bąk – pan
młot – dom – płot
las – pies – pas
słoń – młot - koń

Ćw. 23 Który wyraz zaczyna się inaczej niż pozostałe?

owca – **las** – osa
kura – **lis** – krowa
burak – buty – **torba**
pasta – **chleb** – pomidor
arbuz – **sowa** - akwarium

Ćw.24 Zmień **sz na s** lub **s na sz** i powiedz głośno nowy wyraz:

sale - ?	nasz - ?
kos - ?	wasz - ?
kasa - ?	szala - ?
kusa - ?	
pasa - ?	

Ćw. 25 Narysuj sklep z artykułami zawierającymi w nazwie głoskę **o**

Ćw. 26 Wyszukaj wyrazów w wyrazach:

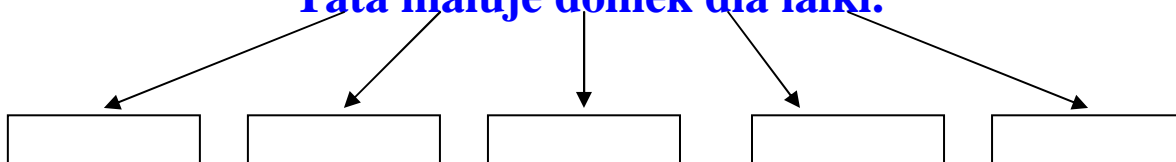
Może być kilka rozwiązań

czokolada, **tabelka**, **koszulka**, **serwetka**, **kotlet**, **obsada**,
koparka, **ulica**, **królowna**, **kataryniarz**, **maskotka**,
zapalka, **kaczuszka**, **lekarstwo**, **butelka**, **robak**, **kaskader**

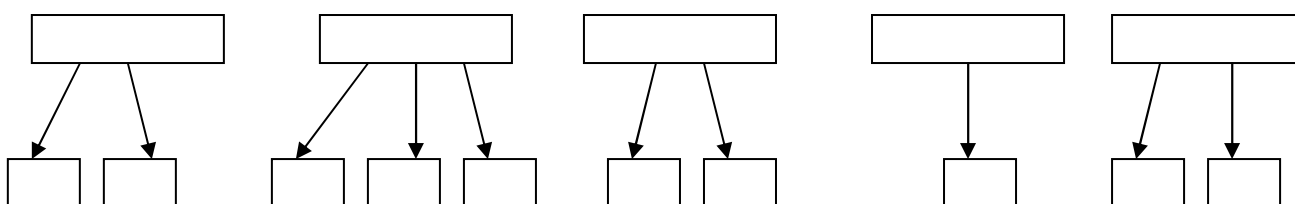
Ćw. 27 Targanie paska papieru

Podziel pasek papieru na tyle części, ile jest słów w zdaniu:

Tata maluje domek dla lalki.

Teraz każdy pasek podziel na tyle części, ile słyszysz sylab:

Teraz każdą sylabę podziel na głoski

□ □ □ □   □ □ □ □ □ □   □ □ □ □ □   □ □ □   □ □ □ □ □ □

Pilnujemy, by cały pasek został podarty na kawałki. Nie może zostać żadnego kawałka. Długość kawałków nie odgrywa roli.

Ćw. 28 Ułóż zdania do rytmu i powiedz je rytmicznie:

□   □   □ □   □

Ta
Cio

ta
cia

pi sze
czy ta

list.
wiersz.